

Casa ed il jester

Autor(en): **Camathias, Fidel**

Objektyp: **Article**

Zeitschrift: **Il glogn : calender dil pievel : annalas per historia, litteratura e cultura romontscha**

Band (Jahr): **26 (1952)**

PDF erstellt am: **27.07.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-881417>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Casa ed jester

da Sur Fidel Camathias, plevon Mustér

Ti vul la patria bandunar
Ti vul egl jester ir?
Sut autras steilas, sur la mar
Ventira far flurir? (Alfons Tuor).

I. Digl ir egl jester en general

Onn per onn tarmetta la tiara romontscha in grond diember glied giuvna viadora el mund. Ils biars e las biaras ston ir egl jester per fadi-giar. Nus essan gie paupers, ils confins de nies intschess ein stretgs e nossa patria po buca dar occupaziun e paun sufficient ad in e scadin.

Auters serendan egl jester per emprender in lungatg ni mistregn u per studegiar. Tscheu e leu sforza la surpopulaziun in grond diember de nos compatriots de bandunar nies tschespet.

Mo era enten quels che savessen star a casa pervia de lavur e fadi-gia taluna il clom de viagiari ed emigrar. Igl jester carmala e giavina! Il carstgaun giuven senta savens in ardent desideri de veser il mund, de far viadi. Quels che dattan buca trief a quei desiderar dil cor, cloma la mum-ma Helvetia naven da casa e cuort pil survetsch militar.

Aschia sto baul ni tard bunamein finadin magliar paun jester! Ins po plidar d'agid per la populaziun muntognarda aschiditg sco ins vul, la via egl jester vegn per tschiens e mellis a restar aviarta. Quei ei nuot niev sut il sulegl. Avon ch'oz ha nies pievel enconuschiu e sentiu la dira sort de stuer encurir paun e gudogn egl jester malgrad che nos vegls schevan: «Il paun jester ha siat crustas»!

II. L'emigraziun de nos babuns.

L'emigraziun della giuventetgna ha entschiet culs survetschs sut cru-nas jastras alla fin dil 15avel tschentaner. Ils stagns mats grischuns fuvan da gliez temps tschercai da prencis e retgs, ed ils survetschs jasters eran la suletta pusseivladad de fadi-giar il paun ordeifer las purteglas de nossa patria. La pli derasada emigraziun era igl ir schuldau, mo era sco mister-gners encurevan nos antenats lur fortuna egl jester.

Ils Grischuns capevan buca mo de sfraccar las cavazzas ad auters en survetschs jasters, els fuvan era habels enten formar tgaus de pasta. Lur renomé ei staus quel d'esser tschercai conditers, caffetiers, patissiers ect., e nus cattein aunc ozildi en divers continents renomai descendents de quella emigraziun.

Els anno 80 dil davos tschentaner viandavan onn per onn entirs trops de buobs e buobas dalla vallada giu, suenter il Rein ramuront on Tiaratudestga. Ils schinumnai «schobacheclers» regurdavan bunamein allas fieras de sclavs da pli da vegl. Ils pigns viandonts giravan e zuppegiavan ord tiara paterna senza saver della piazza, dil milieu e dimora arrivond suenter strapaz els vitgs tudestgs, sco tontas nuorsas cargadas en alps jastras. — Che ei fuva la sgarschur dils paupers pignets de stuer prender comiau dalla casa paterna en aschi giuvens onns, vesein nus ord quei, che certas mummas tementan aunc ozildi lur affons schend: «Sche Ti eis buca pulits, sche stos Ti ir giul schubalan» — quei valeva ton sco ded ir per maina seveser pli!

Dapi ca 100 onns ei la Svizzerza daventada ina tiara d'industria, che vegn d'occupar bia dapli glied ch'inaga. Aunc anno 1837 dumbrava la Svizzerza 2,2 miliuns habitonts. Oz dumbra ella biabein 4 milliuns avdonts. Ils habitonts astgan era secasar ussa pli libramein che pli baul els different cantuns. Perquei ei l'emigraziun de nos dis plitost in til della tiara el marcau, dalla montogna en la bassa, els centers d'industria, commers e traffic, ch'in ir egl jester el senn dell'emigraziun dils tschentaners vargai.

Nus savein buca conts ch'ei emigrai e conts ch'ei turnai digl jester, ed aunc meins savein nus, co mintgin ded els ei secuntenius visavi alla patria, mo ils biars han schau encrescher ed han giavischau de silmeins ruassar inaga ell'umbriva della tuor-baselgia de lur vitg natal.

«Mo va, e crei en buca ditg
Tschentasses Ti Tiu tgaun
En fossa spel clutger dil vitg
Che Ti has bandunau.» (Alfons Tuor).

Il problem digl ir egl jester ha adina occupau poets e profets romontschs. Lur pareris ei buca stai adina unanims. Ils ins savevan buca con ner designar las consequenzas digl emigrar ed auters vesan mo steilas sbrenzlonatas e ventira rienta. Oz denton quetan ins de constatar ina greva crisa de quei problem. Conts de nos giuvens e de nossas giuvnas, mond egl jester — e mo tochen giu Cuera ni giu Turitg — van vias puleinas, fan part de societads e partidas cuntrarias a nies sentir e patertgar, van buca pli en baselgia ed alla fin maridan ei mo civil, mischedau ni da priedi. —

Gnanc tgisà, igl ir egl jester cuntegn parts umbrivaunas e suleglivas. Mo avon che decider definitivamein, descha ei perquei de considerar e reflectar il pro e contra.

III. Las parts suleglivas

Leusi ellas altezias batta il Badus cun las malauras e maluras. En sia umbriva sgarguglian las undas ed undettas dil lag de Toma e sbuccan dal graischel vial giadora sco led e giuven Rein. Gl'emprem eis el empau schenaus, mo sia curascha e vigur creschan ad in crescher. El porta plaunsiu viadora el mund spazius forzas ed energias dils cuolms pussents. El gira ad in girar ed enquera plaz e spazi per sesviluppar e s'ingrondir, per parter e comparter benefecis e prestar survetschs. —

1. Semegliontamein embratscha ina retscha de nos giuven e de nossas giuvnas en forza e sanadad muntognarda e resistibla la tiara jastra. All'entschatta smaccan retenientschas e sentiments d'inferiuradad lur sauna raschun ed els ein retratgs, tgeus, schenai. Entaupan els denton capientscha e suatientscha, sche sesarvan senn e cor. Lur habilitads sesviluppeschan, havend egl jester pli vast terren e pli bia pussevladads che leusi els aults della patria. Anfla nossa giuventetgna el marcau in capavel patrun e principal, lu ei tut bein fatg. Il bien menader e cussegliaader fa attents ils muntognards allas bialas baselgias catolicas, a bein enqual edifeci artistic; ad exposiziuns e caschuns culturalas; ad edificonts teaters e films; a cant e musica classica; a bibliotecas, salas de lectura, radunonzas e referats de qualitad. El meina els en in kino d'actualitad ed en antiquariats de caussas anticas, cumpradas bienmarcau en las muntognas ed exponidas cun aults prezis en las vitrinas de casas de fatschenta. — Tut quellas caussas sveglian gl'intelletg per ina pli vasta egliada e la cultura elevonta porta ils biars sur la veta della via e dils encardens de puccaus viadora en ina atmosfera ideala e biala.

2. Igl jester porscha milsanavon avantatgs a tgi ch'ei clamaus per ina vocaziun che pretenda studis pli aults. Sentelli ch'en emprema lingia las schinumnadas clamadas intellectualas anflan leu lur formaziun necessaria sco per exempel ils advocats, miedis, architects, technichers, chemichers, spirituals, scolasts, ect.

3. Sper las clamadas academicas e commercialas seprofiteschan era ils mistergners digl jester.

Biars vulan seperfectzionar e sescolar, frequentar scolas professionalas ed enqueran capavels meisters. Quei ei fetg bien. Sch'il bab ha empiriu dil tat siu mistregn ed intermediatescha quel al feagl senza dar a quel ulteriura scola, senza viadi e garsunadi egl jester, lu va il mistregn digren, pertgei negin feagl empren tut quei ch'il bab sa! Egl jester fa el enconuschientscha cun novas maschinas e metodas, cun autras ideas, sespecialisescha e sviluppescha spért e senn per il veramein bi e beinformau ed el obtegn la necessaria experientscha. Els astgan denton buca laguoter tut fabricam e glischam jester entir ed entratg, senza intercurir tgei ch'ei adattau per nus e tgei va a prau cul sentir e patertgar romontsch ed indigen. Capavels mistergners acceptan ed adapteschan e midan igl jester a nossas relaziuns.

4. Il medem vala pils purs. Con bein fagess la scola agricola de Planthof u de Pfäffikon (Sviz) a nos mats de purs e la scola de puras a Glion allas giuvnas!

5. Numerusas famiglias della bassa prefereschon bravas, saunas fumitgasas catolicas ord las contradas dils cuolms. Quellas vegnan preziadas ual pervia de lur retratgadat e conscienziusadat. Ellas emprendan egl jester biala demanonza, fina creanza e de seconversar culla glieud. Il schenau svanescha plaunsiu, ellas vegnan pli e pli sveltas, san frequentar cuors che surveschan alla veta feminina e daventan aschia in di capavlas femnas de casa.

6. Biars giuvens e biaras giuvnas han saviu seperschuader ch'igl jester porscha abultonts avantatgs; els han seschau sclarir de siu suleagl senza seschar influenzer de sias umbrivas. Els ein daventai umens de num e pum, ein turnai la sera de lur veta en la patria, han baghegiu leu bialas casas de crap, che dattan en bunamein mintga vitg sursilvan aunc oz perdetga della fortuna acquistada en tiaras jastras.

7. Dil reminent eis ei meglier per tuts de haver egl jester de ruir, che de murir dalla fom a casa! Pli bugen ir naven, che engaldir a casa, restar per generaziuns ella miseria e magliar il paun ord bucca a babs che san buca bandunar prau e clavau. Surpopolaziun meina surura alla miseria, e miseria schendra savens avunda pupira e paupra morala.

IV. La part umbrivauna

La distanza naven da casa ed jester ei oz pli pintga ch'antruras e per quei pren ins buc serius pli cun quei ir egl jester. Ins ei gie aunc adina en Svizera, era sch'ins varga giu Cuera! Il schar encrescher sco quei che nus entupein ella canzun d'Alfons Tuor svanescha. Svanius ei era aschi savens il bi refrain: «Cara patria, tei egl jester hai empiru de carezar!» Ei dat bein aunc Sursilvans per la tiara entuorn, che rentan cun tgierp ed olma vid lur patria romontscha. Mo quei ei ils tgeus e quiets, quels che fan pintga rueida e bahaultscha.

1. Gl'emprem prighel ei l'eragischaziun digl agen tschespet. Il giuven e la giuvna pren comiau dils de casa, d'ina buna mumma, d'in bab devozius, d'in vitg catolic cun ses bials usits, cun sias fiastas e tradiziun religiosa. Els bandunan parents ed enconuschents, ils educaturs ed il pastur dellas olmas. Forsa seferma in u l'auter aunc odem il vitg avon il «Sontget», avon ina caplutta u crusch de funs e balbegia in babnos, seregurdond aunc allas bialas processions che seferman leu, mo lu camina el alla staziun per bandunar ils de casa e tutta survigilonza.

Quei comiau ei surtut beinvegnius per giuvens e giuvnas de levsenn, che han che semeglia liung a casa e che giavischan d'esser libers e senza ligioms e survigilonza. Gia denter Glion e Cuera entaupan ins savens inte-

ressants tips. Igl ei giuvens e giuvnas che vulan per tut prezi buca schar encorscher ch'els ein da tscheusi! Lur vestgiu, frisura e maniera tradeschan nuot en quei risguard, silmeins nuot sursilvan. Sch'ei vegn tschintschau romontsch, sche vegn ei mischedau stediamein plaidis tudestgs denteren, sina-quei ch'ils dentuorn s'encorschien, che quella bucca romontscha savessi per tuttacass discuorer ual aschi bein tudestg. Sch'ins teidla e persequitescha il raschieni, audan ins il laud dil marcau e l'indifferentadad, per buca dir il sprezz visavi a lur tiara materna.

Cun l'eragischaziun della patria seslucan era ils ligioms della religiun e morala. Il traditur della patria vegn baul u tard a mussar ses peis-caura.

2. Il niev milieu. Cu nus romontschs arrivein l'emprema el marcau grond fagein nus egl gross! Leu dominescha buca pli la baselgia parochiala sco ina regina gl'entir contuorn. Na, leu seconcentrescha tut alla staziun ed ils tgamins de fabrica stendan lur culiez liung sur tuts e tut ora. — Il carstgaun giuvenil vegn en in milieu tut niev. Cheu dat ei buca vias graischlas de grascha sco el vitg patern, tut ei asfaltau e slargiau. El catta ina veta cumadeivla, casas plein luxus e bia aventura. La veta publica ei signada dil liberalissem, socialissem, ded auters cartents e de nuncartents. La pressa, il film e teater muossan per gronda part in fauls maletg dil mund ed in'otra morala ch'il cudisch de ductrina. — Las librerias cuntengnan silpli in promill cudischs catolics, pertgei cheu vala gl'axiom «catolica non leguntur». Quei che suéra de catolic vegn buca legiu. Persuenter conta ins autras canzuns sco per exempel: «Rot oder kein Brot»!

3. Novs cumpogns ed apostels. Aschigleiti sco Ti eis secasaus el marcau stos Ti s'annunziar en la cancelleria dil marcau ed emplenir ora leu in scret de domicil cun indidar adressa, professiun, religiun ect. Gia quei mument sesprovan ins de catschar Tei en ina cassa de malsauns d'in altra colur e Ti stos serescuder, sche Ti vul entrar en la Concordia u en la cassa Christiansociala! Tia adressa vegn enteifer paucs dis enconuschenta e Ti survegnas forsa surura viseta. — Da tgi? Ded amatur dil sport, della balla a pei, della gimnastica, de quella e tschella uniun ed organisaziun. Deplorablamein cattan ins beinsavens ils megliers gimnasts, tenorists, tamburs e sunadurs en retschas acatolicas. Per raps ei tut pusseivel! Da Sontgilcrest vegn lu luvrau e persuenter fan biars firau igl l de matg. A casa han ei forsa aunc purtau il baldechin ed a Turitg portan els la gravatta cotschna. — En fabrica, ni sin plaz de lavur cattan els novs cumpogns. Quels miran sin els da sum tochen dem schend: «Danunder eis Ti? Aha, Ti audas tier la «bova nera»? Ti cuoras era tudi en baselgia. — Ti creias era aunc de quei? Ti eis schizun da Messa! Ti eis il dètg Sontget! Neu cun nus la dumengia . . . Tes geniturs vesan buca Tei pli! Neu cun nus . . . Avon miezdi havein nus gimnastica, cant ni musica, visitein il stadion (Rennbahn), il bogn communabel e suenter miezdi mein nus a spass. Sas, cheu

el marcau dat ei dal tut niev per Tei! Neu cun nus! Ti eis nies cumpogn. Ti vul bein buc far in'exepziun, vul bein buc esser megliers che nus? Nus havein nos bials cudischs della «Büchergilde». Enqual sonda mein nus sur dumengia en nos loghens e celtas de vacanzas ect. ect.».

4. Ina veta libra e nuncontrollada. Mintg'on bandunan tschien scolars romontschs ils bauns de scola. Nov onns han els frequentau la scola de vischnaunca. Nov onns isau ils cumbels e las caultschas en ils dirs bauns de sempels e per part stretgs locals de scola. La scola vegn serrada ed ussa sesarvan las portas per il mund.

Las buobas vulan survir a patruns tudestgs, autras pertgiran affons, las pli paucas anflan plascher e tschaffen per la cuschina ed il tener-casa. Enqualina ha disgust dellas lavurs che tschuffrognan la fina manutta e prefereschan il survir en hotels, ni caffes, en Tea Rooms, bars e danzings . . . en sala ni combra de durmir!

Ed ils mattatschs? Tgi vul ir per hotels sco portier e fruschamaun a patrun e paltrun — tgi sco manual, currier ni commissionari, che sto far il tgaun luverdis e dumengias. Per auters ha il franzos e talian in tut special attir, pertgei a Losanna ni Ligiaun eis ei bi e variont . . . Auters fan emprendissadi, studis ect.

Ils biars anflan la veta el marcau plascheivla ed emperneivla. Leu ein els libers. Negin enconuscha e survigilescha els pli. Els ein libers e vulan veser ed emprender zatgei. Vulcan buca esser affons pli! Els van a kinos, cabarets e variétés. La dumengia damaun ein els staunchels, la mumma splunta buca pli! Van pli e pli pauc als ss. Sacraments, forsa aunc spert a messa de tard, capeschan buca diltut ils priedis, audan l'entira jamna reproschas e renfatschas ed alla finala vegnan els pli e pli indifferentes e sco'ls auters, sche buca menders, maridan civil ni da priedi e van a piarder per nossa religiun.

V. Cusseglis practics

Surpren il combat e stemprau della diaspora il giuven egl jester, eis el buca schurmegiaus de siu contuorn sco il pegn enamiez las plantas digl uaul. El sto batter ed uregiar persuls, sco leusi in schiember osum la greppa. Ed el resista allas malauras e maluras smanatschontas, sche sias ragischs van a funs en bien e segir fundament. Tgei gida a francar quella planta carschida en tiara romontscha?

1. La scola. Dapi dus onns possedan las davosas classas de nossas scolas primaras in stupent e bi cudisch de scola, che porta il tetel: «Mia patria». Quei cudisch gida il scolast a plantar els cors affonils bia capient-scha e carezia per nossa cara patria. Nus romontschs sursilvans havein bia

memia pauc luschezia nazionala. Ils biars de nus ein cargai cun sentiments d'inferiuradad. Pertgei quei? Stat nossa patria buca a pèr cun quella dils auters? Contàs vals grischunas san semiserar cun nossa biala Surselva? Ei nossa historia, nossa tradiziun e cultura buca ton valeta sco quella d'in liug d'industria giu la Svizzerà — Bassa?

Nies lungatg ei ina custeivladad linguistica, che leventa il smervegl dils sabis dellas universitads mundialas, e nossa religiun ei la pli gronda cuminonza religiusa dil mund. Pertgei seturpegiar? Forsa perquei che nus essan paupers? Economicamein stein nus mal e tonaton sbrenzlan las lettras della crusch dil Calmut lunsch sur spundas e vals: Ex montibus virtus! Dals cuolms vegn la forza! Patertgei allas forzas d'ovras electricas ed ad outras forzas culturalas. Dil reminent laian ils loschs marcaus della Bassa pagar bravamein taglia era il pli pauper manual de fabrica e quei naven digl empren di de siu domicil!

Scolasts ed educaturs, plantei curascha els affons dil pur suveran, ch'els mondien ora el mund sco purtaders de nova cultura, sco missionaris de sauna raschun e buna tradiziun.

2. La casa paterna. Buns geniturs, schei buca ir affons memia giuven egl jester! In character fleivel, aunc buca formau e s'infirmiu vegn pér memia spert a disviar enamiez ils prighels dil mund. S'informei ad uras dil patrùn, de sia religiun, de sia conduita e famiglia. Dumandei con lunsch igl ei ded ir en baselgia e franchei el contract la pusseivladad de saver tener nossas obligaziuns la dumengia, ils firaus cumandai ed ils venderdis! Sefundei e sefidei buca mo d'inserats de gasettas e d'offertas fatgas mo a bucca de jasters che fan vacanzas en nos vitgs! Targei en informaziun exacta e seplidei cun Vies augsegner, che vegn concienziusamein ad indicar a Vus ils differents biros catolics de plazzament ed ils secretariats catolics e serius e vegn sez a s'informar agl uffeci parochial sur ils patrùns, sia casa e capaciad sco mistergner. —

Buca de recumandar ein plazzas sco commissionari, plazzas en cascharias e sennerias, danzings, bars ect.

Ein ils affons naven da casa, urei per els, visitei els da temps en temps e fagei vegnir els mintgaton a casa! En mintga cass ston ils geniturs scriver savens als affons egl jester e pretender dad els risposta!

Il meglier sustegn denton ei ina buna educaziun da pign ensi. In giuven ed ina giuvna de character, che sa snegar a sesezza era enqual caussa lubida e damogna sesezza a casa, vegn era egl jester a star ferma e buna.

In bien parochian va era buca egl jester senza la benedicziun de siu plevon. —

3. La casa parvenda. Dal pastur dellas olmas vegn ei pretendiu oz fetg bia. Ina pretensiun ei denton necessaria: la preparaziun della giuventetgna per il marcau, per la diaspora, pigl jester. La megliera preparaziun

ei ina buna instrucziun en ductrina. Ils affons astgan buca mo emprender las damondas de ductrina ordadora e buca far lur obligaziuns mo per disa e spir tradiziun. Els ston esser segirs, pertscharts e perschudi de nossa s. caussa!

Plinavon eis ei per els necessari d'enconuscher las uniuns ed organizaziuns catolicas e cristiansocialas, liberalas e socialistas ed era ils divers sindicats (Gewerkschaften). Per instruir las davosas classas de scola survechan forsa ils cudischets secrets dil rector della scola cantonala s. Gagl, F. Müller: «Was müssen sie von der sozialen Frage wissen?» e «Herr, Dir gelobe ich». De retrer: Kanisiuswerk, Fribourg.

Las differentas uniuns ed organizaziuns descriva J. Scherrer en las brochuras: «Die christliche Sozialreform»; «Gewerkschaften und Sozialismus»; «Was wir sind und was wir wollen». De retrer da «Christlicher Arbeiterbund, St. Gallen».

Milsanavon stuein nus orientar la giuventetgna sur la perniziusadad della «Büchergilde Gutenberg» (material tarmetta il Rex-Verlag, Luzern).

Sur las lètgs mischedadas (ina stupenta brochura ei de retrer da Sur Can. Pl. Sig. Deplazes: «Lètgs mischedadas e lètgs sclavinadas»).

Schei perdegar mintgaton allas mummas e mattauns il predicatur della diaspora; per ex. sur «Consequenzas dellas lètgs mischedadas». «Prighels dil marcau e mieds de combatter quels». Quels predicaturs san era far attents allas casas catolicas els marcaus, nua che giuvens e giuvnas anflan buna dunsena, sur il «Mädchenschutzverein», «Bahnhofmission», «Akademikerseelsorge», «Kapuziner Hausmission», «Filmberater», «Jugendsekretariat» ect.

Fetg impurtont eis ei de visar e recumandar in parochian partent al niev plevon egl jester. Buca spargnei quels 20 raps, ei setracta d'ina olma immortala. Gliud giuvna che va egl jester sto era saver prender penetienza per tudestg.

Bien eis ei de sez scriver mintgaton als parochians egl jester, ni far scriver la Congregaziun ni la Cumpignia de mats.

4. Alla cara giuventetgna. Tgi che va egl jester dei — inaga arri vaus el liug — semetter detschartamein en contact cun il plevon e las organizaziuns catolicas. Las uniuns dil liug jester han per intent de remplazar ton sco pusseivel la famiglia, dar sustegn, entruidament ed encuraschament. Leu anflas Ti buna cumpignia, buns cudischs e bunas casas.

Conclusiun

Ina matta che fa gia 30 onns a Turitg la missiun alla gara (Bahnhofmission) ha detg inaga a mi: «Els vegnan dabia per la Svizzeria entuorn e fan priedis e referats en Svizzeria centrala ed el Grischun. Ditgien a mintga

caschun, ch' ils muntognards hagian era el marcau caschun avunda de far dil bien. Ins ha bugen els e ha tut quitau per lur olmas, mo ils biars sne-gan nies agid e disvieschan, silmeins per in cuort temps.» —

Cara giuventetgna! Stai ferma egl jester sco il pegn d'untgida sin nos-sas alps. Gidei d'ereger el marcau, en la diaspora ed egl jester il reginavel de Cristus e Nossadunna.

Urei savens tier Nossadunna:

Maria, Ti mumma dil bien cussegl,
Negin en sabientscha a Ti paregl.
Era jeu requorel rugond perquei
Cun gronda fidonza, o mumma, tier Tei.

En tuttas pitgiras, en dubis e plans
En mias fleivlezias, fastedis humans.
Tier Tei jeu sevelvel de tard e marvegl
Maria, Ti mumma dil bien cussegl.

— * —

Il refugi ella famiglia medeghescha tuttas plagas.

*

*Ilis geniturs ein cheu pils affons e buc ils affons pils geniturs; la veta va
vinavon e buc anavos.*

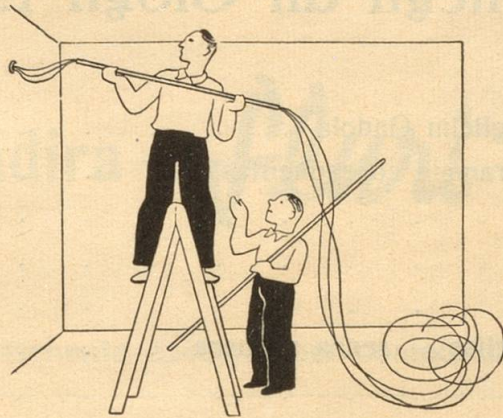
*

*La veta humana ei mo sc'in suspir; enqualga ina zundrada denter duas
rupadas.*

*

*La buontad della mumma ha pli gronda autoritad che la pussonza
dil bab.*

*



L'ovra electrica serecamonda per:

- tuttas installaziuns electricas
- la vendita de moturs, plattas de cuschinar, boilers
- il menar avon maschinas de lavar, tshetschapuorlas etc.
- la vendita de tuts apparats pigns, sco fiers electricis, plumatschs de scaldar, bugliders, vischala per la cuschina electrica
- l'illuminaziuns cunvegnentas per en casa, fatschenta e nuegl

Nus cussegliain bugen e senza sforz de cumpra

Ovra electrica sursilvana SA.

Glion telefon 7 11 67
Trun telefon 7 62 21
Mustér telefon 7 51 38
Vuorz telefon 7 12 79